

พฤติกรรมของพ่อแม่สู่กินบทละครกลุ่ม โภะนะที่ชูในของชิกะนะที่ชู มนต์เสน่ห์

นางสาวนุชนันต์ จันทร์จันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีปัจจุบัน ภาควิชาภาษาตะวันออก
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PARENTS AND CHILD'S BEHAVIOR IN *SHOBATSUMONO* PLAYS
OF CHIKAMATSU MONZAEMON

Miss Nutchanan Janjunatad

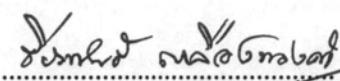
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Japanese Language and Literature
Department of Eastern Language
Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2006
Copyright of Chulalongkorn University

491493

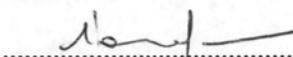
หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมของพ่อแม่ลูกในบุคลากรกลุ่มโอมะบะทซูโนะโนะ
 ของชิกะนะทซู มนสะเอะมน
 โดย นางสาวนุชนันต์ จันทร์จุนาทศน์
 สาขาวิชา ภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพบูล

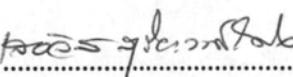

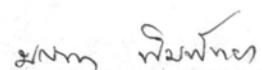
คณะกรรมการอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
 การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

 คอมบดีคณะกรรมการอักษรศาสตร์
 (ศาสตราจารย์ ดร.นีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัลยาณี สีตสุวรรณ)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพบูล)

 กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ มนษา พิมพ์ทอง)

นุชันต์ จันทร์จนาทศน์ : พฤติกรรมของพ่อแม่ลูกในบทละครกลุ่ม โภะบะทัช โโนะ ในะ ของชิกะนะทัช มนstate เอะมน. (PARENTS AND CHILD'S BEHAVIOR IN SHOBATSUMONO PLAYS OF CHIKAMATSU MONZAEMON) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. เสาร์ลักษณ์ สุริยะวงศ์ไพศาล, 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ปฏิบัติต่อลูกผู้ทำผิดกฎหมาย พฤติกรรมของลูกผู้ทำผิดกฎหมายที่ปฏิบัติต่อพ่อแม่ และความเป็นโศกนาฏกรรมของบทละคร ที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของพ่อแม่ลูก ในบทละคร ใจริ กลุ่ม โภะบะทัช โโนะ จำนวน 4 เรื่อง ของ ชิกะนะทัช มนstate เอะมน นักประพันธ์บทละคร ใจริและคานุกิที่มีชื่อเสียงสมัยเอ โโค (ค.ศ.1603-1867)

ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ลูกผู้ทำผิดกฎหมายในบทละครกลุ่มดังกล่าว มีพฤติกรรมที่ไม่ทำตามความประสงค์ของพ่อแม่ และมีจุดที่น่าเหลือเชื่อ ล้วนพ่อแม่มีความประสงค์ดีต่อลูก และมีพฤติกรรมที่พยายามปักป้องและช่วยเหลือลูกที่ทำผิดกฎหมาย แต่พ่อหรือแม่ในบทละครจำนวน 3 เรื่อง ต้องต่อสู้กับ ความขัดแย้งในใจ ระหว่างความรักลูกกับหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อสังคมหรือผู้อื่น ทำให้พ่อหรือแม่นั้น ๆ รู้สึกทุกข์ทรมานใจในการช่วยเหลือลูก

นอกจากความขัดแย้งในใจที่ทำให้พ่อหรือแม่รู้สึกทุกข์ทรมานใจในการช่วยเหลือลูก ซึ่งช่วยเพิ่ม ความเป็นโศกนาฏกรรมให้แก่บทละครแล้ว การวิจัยยังได้พบกลไกของการประพันธ์เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง กับตัวละครพ่อแม่ลูก ที่เพิ่มความเป็นโศกนาฏกรรมให้แก่บทละครมากยิ่งขึ้น ดังนี้ กลไกการประพันธ์ที่ เหมือนกันทั้ง 4 เรื่อง คือ การที่พ่อหรือแม่ซึ่งต้องการช่วยเหลือลูก "ไม่สามารถช่วยเหลือลูกได้ด้วยตัวเอง เนื่องจากสถานการณ์แวดล้อม ทำให้จำเป็นต้องฝ่าฟันให้กันอีนช่วยกันและลูกแทนตน การมีสภาพแสลง ความรู้สึกของพ่อหรือแม่ต่อลูก มากกว่าจากแสดงความรู้สึกของลูกต่อพ่อหรือแม่ การไม่ให้พ่อหรือแม่ ได้พบหน้ากับลูกโดยตรงในฉากกล่าวแสดงความรู้สึกต่อลูก นอกจากนี้ ยังมีกลไกการประพันธ์ที่ เหมือนกันใน 3 เรื่อง คือ การกระทำการผิดของลูกเป็นเรื่องที่ไม่ได้เกิดจากความตั้งใจ และการที่พ่ออยู่ ในวัยชราและมีลักษณะน่าเวทนา stagnation

ภาควิชา	ภาษาตะวันออก	ลายมือชื่อนิสิต..... ชูชานัน. คร. .... วันที่... กันยายน ๒๕๖๔ .....
สาขาวิชา	ภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา. น.ส. ญี่ปุ่น ชูชานัน. คร. ....
ปีการศึกษา	2549	

4580165622 : MAJOR JAPANESE LANGUAGE AND LITERATURE

KEY WORD : PARENTS AND CHILD/ SHOBATSUMONO PLAYS /

CHIKAMATSU MONZAEMON

NUTCHANAN JANJUNATAD : PARENTS AND CHILD'S BEHAVIOR IN
SHOBATSUMONO PLAYS OF CHIKAMATSU MONZAEMON. THESIS ADVISOR :
ASSOC.PROF.SAOWALAK SURIYAWONGPAISAL, Ph.D., 154 pp.

The purpose of the thesis is to analyze the parent's behavior towards his or her law-breaking child, and vice versa, as well as the nature of tragedy related to the parent and child's behavior in 4 *Shobatsumono* plays of Chikamatsu Monzaemon, the famous writer of *Joururi* and *Kabuki* plays in the *Edo* period (1603 - 1867).

The study finds that the law-breaking child in these plays goes against the parent's wish, and has a tragic end. The parent means well, and tries to protect and save the child. But in doing so in 3 plays, the conflict between love for the child and duty towards society or someone else obstructs the parent in the course of his or her help for the child and leads to the parent's psychological sufferings.

The study also finds that besides the parent's psychological sufferings there are other writing techniques related to the parent and child that help intensify the tragic nature of the plays. In all the 4 plays, the parent wants to save the child but circumstances prevent him or her to do it directly and thus has to help him through someone else; there are more scenes in which the parent expresses his or her feelings for the child than the other way round; the parent verbalizes his or her love for the child while not seeing him face to face. In 3 plays, the child's criminal act is not intentional; the father is described as old and pathetic.

Department : Eastern Languages

Field of study : Japanese Language and Literature

Academic year : 2006

Student's signature Nutchanan Janjunatad

Advisor's signature Saowalak Suriyawongpaisal

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจากความเมตตา และความช่วยเหลืออย่างดีของ รองศาสตราจารย์ ดร.สาวดีกัมย์ สุริ恢วงศ์ไพศาล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณา เสียสละเวลาตรวจแก้ ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ทั้งยังได้ช่วยกรุณาให้ กำลังใจ ทั้งเรื่องการเรียนและชีวิตส่วนตัวแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี สีศุวรรณ ประธานกรรมการสอน วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์มพชา พิมพ์ทอง กรรมการสอนวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และกราบขอบพระคุณอาจารย์สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้เกี่ยวกับภาษา และวรรณคดีญี่ปุ่นแก่ผู้วิจัยมาตั้งแต่ชั้นป्रิมี่วูบันชิค ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์อ่าคันตุกะจาก มูลนิธิญี่ปุ่น ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเดินทางมาให้ความรู้ ทั้งด้านภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่นให้แก่ นิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดนนทบุรี ที่กรุณาอนุมัติให้ผู้วิจัย ได้ลาออกจากศึกษาต่อเป็นระยะเวลา 2 ปี ขอบคุณอาจารย์สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นทุกท่านที่กรุณาแบ่ง เนรากิริงานสอนของผู้วิจัยมาศึกษาต่อ ทั้งยังได้ช่วยให้แนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการทำวิจัย และขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ได้กรุณารับโอนเข้าสู่ผู้วิจัยเข้าทำงานใน ช่วงเวลาสั้นๆของชีวิต ทำให้ผู้วิจัยได้อยู่ใกล้ครอบครัว และมีกำลังใจเขียนงานวิจัยจนสำเร็จ

กราบขอบพระคุณพ่อและแม่ที่ได้ให้กำลังใจ และสั่งสอนให้ผู้วิจัยเป็นคนรักการอ่าน รัก การเรียน และมีความรับผิดชอบตั้งแต่เด็ก ขอบคุณน้องชาย และคุณพ่อคุณแม่ ที่อยู่ร่วม ทุกช่วงสุข ที่น้อมถ่องใจและให้กำลังใจมาตลอดแล้ว บังคับช่วยแบ่งเบาภาระในชีวิตของ ผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอตลอดมา

ขอใจเพื่อน ๆ น้อง ๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่นทุกคน ที่เคยเป็น เพื่อนคุยกันรู้สึกห้อยแก้ เป็นเพื่อนที่บ่ายานเบื้องหน้าบ แลเป็นเพื่อนกันในทุก ๆ ครั้งที่พบกัน ทั้งยัง คงช่วยเหลือส่งข่าวสาร และอ่านรับฟังความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้วิจัย ผู้วิจัยจะไม่ลืมพระคุณเลย

สุดท้าย ขอส่งกระแทกถึงดวงวิญญาณของคุณพ่อเจื่อน จันทร์จุนาทัศน์ ที่ได้ล่วงลับไป ในช่วงที่ผู้วิจัยยังทำวิจัยไม่สำเร็จ ขอให้ดวงวิญญาณของพ่อองรับรู้ว่า อุกสาวของพ่อคนนี้สามารถ ทำอย่างที่พ่อตั้งใจได้สำเร็จแล้ว ขอให้พ่อลงแรงใจ และอนุหลับให้เป็นสุขอยู่ในแคนสุขคติกูณ ชั่วนิรันดร์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
บทที่	
1 บทนำ.....	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัจจุบัน.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๗
สมมติฐานของการวิจัย.....	๗
ขอบเขตของการวิจัย.....	๗
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	๘
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	๘
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๑๐
วิธีดำเนินการวิจัย.....	๑๑
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๑
2 พ่อแม่ลูกในบทละครเรื่องโภชเน็งกิ อุตะเน็นบุ๊ชุ.....	๑๖
2.1 ข้อมูลบทละคร.....	๑๖
2.2 เรื่องย่อบทละคร.....	๑๘
2.3 ตัวละครพ่อแม่ในบทละคร.....	๒๕
2.4 ตัวละครลูกในบทละคร.....	๒๙
2.5 ความเป็นโศกนาฏกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก ในบทละคร.....	๓๒
2.6 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็นโศกนาฏกรรม ในบทละคร.....	๓๗
3 พ่อแม่ลูกในบทละครเรื่องเมะอิโคะ โนะ อิเกะบุก.....	๓๙
3.1 ข้อมูลบทละคร.....	๓๙
3.2 เรื่องย่อบทละคร.....	๔๑

บทที่		หน้า
3 พ่อแม่ลูกในบทบาทเรื่องแมวโ IDEA ในสังคมไทย (ต่อ)		
3.3 ตัวละครพ่อแม่ในบทบาท.....	49	
3.4 ตัวละครลูกในบทบาท.....	55	
3.5 ความเป็นโศกนาฏกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก ในบทบาท.....	61	
3.6 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็นโศกนาฏกรรม ในบทบาท.....	65	
4 พ่อแม่ลูกในบทบาทเรื่องจะจะจะ โภะใจโร นะมินะกระ.....	67	
4.1 ข้อมูลบทบาท.....	67	
4.2 เรื่องย่อบทบาท.....	69	
4.3 ตัวละครพ่อแม่ในบทบาท.....	78	
4.4 ตัวละครลูกในบทบาท.....	82	
4.5 ความเป็นโศกนาฏกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก ในบทบาท.....	86	
4.6 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็นโศกนาฏกรรม ในบทบาท.....	89	
5 พ่อแม่ลูกในบทบาทเรื่องอนนะโภะ ใจอะบูระจิใจกุ.....	90	
5.1 ข้อมูลบทบาท.....	90	
5.2 เรื่องย่อบทบาท.....	91	
5.3 ตัวละครพ่อแม่ในบทบาท.....	102	
5.4 ตัวละครลูกในบทบาท.....	108	
5.5 ความเป็นโศกนาฏกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก ในบทบาท.....	117	
5.6 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็นโศกนาฏกรรม ในบทบาท.....	123	
6 บทสรุป.....	124	

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	134
บรรณานุกรม.....	136
ภาคผนวก.....	138
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	154

ตาราง	หน้า
1 รายชื่อบทකhya ใจรุ่ง ประเกตเจะยะ โนะ โนะผลงานการประพันธ์ ของชิกะนะท์ชู มนต์สะเออมน.....	3
2 บทบรรยายที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของตัวละครพ่อ	
ในบทละครเรื่อง โภคภูเน็งกิ อุตะเน็มบุท์ชู	33
3 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็นโภคนาฏกรรม	
ในบทละครเรื่อง โภคภูเน็งกิ อุตะเน็มบุท์ชู.....	37
4 บทบรรยายที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของพ่อ	
ในบทละครเรื่อง เมะอิโคะ โนะ ชิกียะกุ.....	62
5 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็นโภคนาฏกรรม	
ในบทละครเรื่อง เมะอิโคะ โนะ ชิกียะกุ.....	65
6 เปรียบเทียบชื่อบุคคลที่ได้รับการบันทึกในเหตุการณ์จริงและชื่อตัวละคร.....	67
7 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็นโภคนาฏกรรม	
ในบทละครเรื่อง ยะกะตะ โภค ใจะ โนะ มินะกระ.....	89
8 คำพูดที่ตัวละครต่าง ๆ กล่าวถึงลักษณะนิสัยของใบเช.....	108
9 สรุปพฤติกรรมของตัวละครพ่อแม่ลูก และความเป็นโภคนาฏกรรม	
ในบทละครเรื่อง อนนะ โภค ใจะ โนะ ชิกิยะกุ.....	123
10 พฤติกรรมของตัวละครพ่อหรือตัวละครแม่ในบทละครทั้ง 4 เรื่อง.....	125
11 พฤติกรรมของตัวละครพ่อหรือตัวละครแม่ในบทละครทั้ง 4 เรื่อง ที่เป็นลักษณะพิเศษในผลงานของพิกำะท์ชู.....	126
12 พฤติกรรมของตัวละครลูกในบทละครทั้ง 4 เรื่อง.....	128
13 ลักษณะความเป็นโภคนาฏกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับตัวละครพ่อแม่ลูก ในบทละครทั้ง 4 เรื่อง.....	129